

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, SZOMBAT, 1923 október 20.

286. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-53, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

A Magyar Párt tárgyalásai

A kelletténél többet vagyunk kénytelenek írni a Magyar Párt vezetőinek a radikális párttal folytatott tárgyalásairól. Naponta jelennek meg cikkek, nyilatkozatok arról, hogy a radikális párt kezdett tárgyalásokat, de nem folytatott, vagy nem kezdett, de folytatott, avagy se nem kezdett, se nem folytatott, végül: miért nem kezdett s miért nem folytatott tárgyalásokat a Magyar Párttal. Ha ilyen tárgyalások valóban folynának s ezeknek a tárgyalásoknak anyaga a nyilvánosság elé tartoznék, érthetőek lennének ezek a mindennapi megnyilatkozások. De így csak arra jök, hogy megválaszolatlan kérdéseket tárjanak a politikai nyilvánosság elé: kik tárgyalnak, miért tárgyalnak, miért nem látjuk a tárgyalások eredményét is, avagy: miért nem tárgyalnak, ha van tárgyalni valójuk s miért beszélnek tárgyalásokról, ha nincs mit megtárgyalni?

Akármiilyen szomorúan, de mégis tisztában kell azzal lennünk, hogy vagy idejét multak, vagy koraiak ezek a tárgyalások, csak időszerűek nem. A mult év őszén, a választások előtt, a választási névjegyzékek megalkotásának munkája közben volt anyaga a tárgyalásoknak. A politikai küzdelem tapasztalatai arra tanítottak meg bennünket, hogy a törvény kijelentéséből, az alkotmány deklarációjától még nagy távolságok, farkasvermek és drótakadályok választják el a tényleges helyzetet s tényleges jogállapotot. A törvényes állapotnak tényleges állapotá váló emelése még politikai tárgyalásoknak, pártok alkudozásának, küzdelmének és harcának lehet anyaga és célja. Akkor volt értelme, célja és feladata a tárgyalásoknak, mert arra kellett törekedni, hogy a magyar választóknak, akiknek az alkotmány, a törvény és a rendeletek megadták a választójogot, megadják a polgármesterek, alispánok és törvényszéki bírák is. A nyáron, amikor ránk döbbsengett az az ijedség, hogy a magyar gyerekek előtt becsapják az iskola kapuit s hogy megszüntetik azokat a magyar iskolákat is, amelyeket Pribicevics — Pribicevics! — meghagyott, vagy itt felejtett, akkor volt értelme, célja, feladata a tárgyalásoknak. Meg kellett a kormányt győzni arról, hogy a rendelete célszerűtlen, demokrácia ellenes s ellenkezik a védelmi szerződés szellemével s a politikai támogatás lekötöttségével, illetve — fájdalom: csak kellett volna — a kormány hajlandóságát meggyerni. Ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre.

A választó jog tekintetében kaptunk kormány ígéretet, (de választó jogot nem), az iskolák tekintetében meg ígéretet sem kaptunk. Amikor volt célja a tárgyalásoknak, akkor nem eredményeztek a tárgyalások semmi konkrét előnyt. (Hogy kinek a hibájából, azt most ne bolygassuk.) Most hogy konkrét, kézzel fogható és szemmel látható eredménye nem lehet a tárgyalásoknak, most hogy meg kellene elégedni ígéretekkel és kijelentésekkel, talán több kilátás nyílik a tárgyalások sikerére.

A kormány — olvassuk — azt nehezményezi, hogy a Magyar Párt vezetői vele akartak tárgyalni nem a radikális párt tagjaival. Nem tudjuk belátni, hogy ez az érzékenység olyan fokig is jogosult, hogy azon hiúsulhattak meg a tárgyalások. A választó jogért vívott küzdelemben megtanulta a Magyar Párt, hogy még azt sem kapja meg feltétlenül, amit a kormány valóban meg is akart adni. Hogyan lehet akkor azt várni, hogy egy pártnak kiküldöttéi a kik még a legelemibb polgári jogot sem kapták meg, kötelezettségeket vállal s a vállalt kötelezettségek becsületes teljesítéseért

helytáll olyan kilátások és ígéretetek fejében, amelyek még csak nem is a kormánytól származnak? Nem kell-e arra gondolniok, hogy amit a párt akar, azt még nem feltétlenül akarja a kormány s ha egy konkrét kérdésben más a kormány álláspontja és más a párté, abból még nem feltétlenül az következik, hogy a kormány fog deferálni a pártnak. Hogyan állhatnak azután a Magyar Párt vezetői a magyarság elé, ha olyan váltó ellenében vállaltak és teljesítettek kötelezettségeket, melyet a radikális párt bocsátott ki, de a kormány, az intézvényezett, azt nem fogadta el. Politikus, aki szavahihetőségére, politikai intaktságára és szavának tekintélyére vigyáz, nem köthet mások nevében olyan megállapodást, amelynél más az ígértező és más az ígérte végrehajtója. Hacsak nincs garanciája arra, hogy az ígértező és az ígérte végrehajtója között megvan az akarat tökéletes megegyezése. Mert az ígérte papírpénz csak s a cselekedetek aranyfedezet nélkül a papírpénznek ma nincsen vásárló ereje. Nincsen se a piacon, se a politikában.

Nem sikerül az ellenzéki blokk megalakítása

A radikális párt újból a régi parlamenti tisztikart jelöli

Beogradból jelentik: A képviselők a parlament megnyitására ugyan nagyrészt visszatértek Beogradba, azonban a parlament pénteki ülése mégis üres padsorok előtt folyt le. Különösen a klerikálisok és a muzulmánok tüntettek távollétükkel és összesen két klerikális képviselő vett részt a pénteki ülésen, amelynek különben sem volt nagyobb fontossága.

A föderalista pártok távolléte az ellenzéki pártok blokk-alakítási tárgyalásait erősen hátráltatta. Az ellenzéki blokk megalakulásának különben is nagy nehézségei jelentkeznek. Az első nehézséget egész váratlanul nem a föderalista pártok, hanem a földművespárt támasztotta. A földművespárt ugyanis csütörtöki klubülésén a néhány nap előtt Sarajevóban tartott konferencia értelmében kimondotta, hogy a párt osztályjellegét meg kell tartani és ezért a polgári pártokkal nem hajlandó szorosabb együttműködésre lépni. Ennek a határozatnak ellenére, amely már pénteken reggel nyilvánosságra került a beogradi lapokban, a demokraták nem adták fel a reményt, hogy a földművespárt sikerül a blokk részére megnyerni és nagy feltűnést keltett, hogy Davidovics Ljuba pénteken délelőtti hosszabb tanácskozást folytatott Jovanovics Jócóval, a földműves-

párt alelnökével és ezen a tárgyaláson hír szerint sikerült közlekedést létrehozni a földművesek és a demokraták között.

Az ellenzéki blokkon kívül álló ellenzéki sajtó meglehetősen sokat foglalkozik a blokk megalakítására irányuló törekvésekkel és ezek a lapok szinte egyértelműen megállapítják, hogy a kísérletek hiábavalók, mert a világnézetükben annyira eltérő pártokat nem lehet egy pozitív kormányprogram alapján egyesíteni. Különösen azzal számolnak, hogy a klerikálisok és muzulmánok rendkívül bizalmatlanok a demokratákkal szemben és azt hiszik, hogy a demokraták is mellékgondolatokkal lépnek be az ellenzéki szövetségbe.

Pribicevics Szvetozár hallgatását az ellenzéki blokk megalakítása során azzal magyarázzák, hogy Pribicevics szándékosan tolja előtérbe Davidovics Ljubát, hogy ennek kudarca esetén saját pozícióját megerősítse. Marinkovics Vojának a széleskörű autonómiának a pártprogramba való felvételére irányuló javaslatáról azt írják a beogradi lapok, hogy ez a javaslat csak Pribicevics trükkje, aki ezzel csak a horvátországi disszidens demokratákat szeretné pártjába visszacsalogtatni. Pribicevics megatartásá-

ból saját hívei is azt a következtetést vonják le, hogy nem bizik az ellenzéki blokk létrehozásának lehetőségében. Az ellenzéki blokk megalakulása elé minden oldalról a legnagyobb székszissel néznek és maguk a mozgalom vezetői sem biznak abban, hogy a mozgalom eredményes legyen s hogy a feltornyosult akadályokat le lehessen küzdeni.

A parlament első ülésének befejezése

A parlament pénteken délelőtti tartotta első ülésének utolsó ülését. Az ülés kizárólag formalitásokban merült ki és csak néhány percig tartott. A napirendre ki volt ugyan tűzve Srskics erdőügyi miniszter válasza néhány hozzá intézett interpellációra, a miniszter azonban boszniai utjáról csak az ülés befejezése után érkezett meg Beogradba és így a miniszteri válaszok elmaradtak.

A szokásos formalitások elintézése után Jovanovics Ljuba elnök fölvasta a királyi ukázt a parlament rendkívüli ülésének berendezéséről, amit a képviselőház tudomásul vett. Ezután Jovanovics elnök befejezettnek jelentette ki az ülészet és a parlament legközelebbi ülését szombat délelőtti tíz órára hívta össze. A szombati ülés napirendjén az új ülészet megnyitásáról szóló királyi ukáz fölvastása és a következő ülés napirendjének megállapítása szerepel.

A radikális párt a régi parlamenti elnökséget jelölte

A parlament ülése után a radikális klub ülést tartott, amelyen megejtették a jelöléseket a parlamenti bizottságok betöltésére. A párt — az előzetesen elterjedt hírekkel ellentétben — változatlanul újból jelölte az eddigi tisztikart, csak a pénzügyi bizottság elnökéül jelölték a külföldön beteg fekvő Mitrovics Dobra helyére Neszics Dragutint, valamini az időközben miniszterekké kinevezett képviselők helyét töltötték be más jelöltekkel.

A jelölésnek különös érdekességét ad az, hogy újból jelölték a parlament alelnökéül Rankovics Mihajlot, aki a mult ülészetben állását több ízben rendelkezésére bocsátotta a radikális pártnak azok miatt a támadások miatt, amelyeket a kormány néhány tagja, különösen pedig Markovics Lázár volt igazságügyminiszter ellene intézett. Ez a jelölés megerősíti azokat a már napok óta kolportált híreket, hogy a radikális pártban Markovics és Rankovics között felmerült harcok — melyeknek során egymást a nyilvánosság előtt többször kölcsönösen súlyosan megsértették és megvádolták — befejeződtek és végleg sikerült az ellentéteket elsimítani.

Kinpad a rendőr-örszobában

Hupka subotikai rendőrbiztos száz botot veretett egy malommunkásra — Szappanos vizet itattak a delikvenssel — Véresen és ajultán kidobták az utcára

Megindul a vizsgálat a brutális rendőrök ellen

A subotikai rendőrség két elvetemült tagja magánbosszúból — felettes hatóságainak nemcsak tudta nélkül, de azok intencióinak ellenére — szerdán éjszaka véresre botozta Ivanics Kálmán malommunkást, aki ellen már régebben valóságos hajtvadászatot folytattak. A huszonegy éves fiatalember, aki a Berger-malomban dolgozik és özvegy édesanyját tartja el fizetéséből, néhány héttel ezelőtt Hupka rendőrbiztos öccsével folytatott vitája során a következő, később végzetesnek bizonyult, kijelentést tette:

— Amiért a bátyád rendőrbiztos, azért még nem kell úgy ugrálnod!

Erről a rendőrbiztosi tekintélyt ugylátszik mélyen sértő kijelentésről tudomást szerzett öccsétől Hupka János rendőrbiztos, aki a kisbajmoki rendőrlaktanyában teljesít szolgálatot és aki bosszút esküdt a malommunkás ellen. Minthogy Ivanics a hatodik körü Miloticseva-utca 67. számú házban lakik, a rendőrbiztos összekötetésbe lépett a hatodik körü rendőrlaktanya vezetőjével és

hivatalos idézést küldetett a fiatalembernek, hogy jelenjen meg a rendőrségen,

különben elővezetik, Ivanics Kálmán, amikor megkapta az idézést, elment a hatodik körü rendőrbiztosságra és érdeklődött, hogy miért hívták. Válasz helyett telefonáltak Hupka rendőrbiztosnak a kisbajmoki örszobára, hogy jöjjön át:

— Itt van az az alak, — mondotta a hatodik körü biztos a telefonba.

Hupka azt válaszolta az üzenetre, hogy pillanatnyilag nem ér rá, hanem küldjék át neki Ivanicsot. A rendőrbiztos átadta ezt az üzenetet a fiatal malommunkásnak, aki azonban sejtve, hogy Hupkának nincsenek jó szándékai vele, nem ment el a kisbajmoki örszobára.

Néhány nap eltelt közben; szerdán este Ivanics névnapjára vacsorára ment egy ismerőséhez, aki az ötödik körben lakik. Szerencsétlenségére az ünnepségen résztvevő annak a gabonapiaci vendéglősnek a fia is, kinek a korcsmájában a rendőrök kosztolni szoktak. Ez a fiatalember titokban elszaladt apja korcsmájába és értesítette a rendőröket, hogy Ivanicsot, akit rég szeretnének elcsipni, hol találhatják meg. Hupka János rendőrbiztos nyomban elküldte embereit a malommunkásért, aki — mikor a rendőrök megjelentek — éppen táncolt. A rendőrök nagyon udvariasan viselkedtek, engedték, hogy befejezze a megkezdett táncot, azután pedig magukkal vitték a kisbajmoki rendőrségre.

Az örszoba magányában engedtek valamit udvariasságukból, Hupka biztos utasítására

egyik rendőr megkötözte Ivanics Kálmán kezét és amikor ezzel készen lettek, lehúzták róla a nadrágot, azután pedig botot feszítettek a két lába közé,

hogy mozdulni se tudjon. A guzsba kötött fiatalembert hasra fektették egy fapadon és megkezdődött a kínzás. Bekészítettek a sarokba három vastag meggyfahusángot, mint kijelentették, azért, hogy ha egyik netalán eltörne, legyen még kettő tartalékban. Hupka rendőrbiztos markába vette az egyik botot, megsuhogtatta a levegőben egyszer-kétszer, azután a meggyfahusáng teljes erővel lecsapott az áldozat hátára. A rendőrbiztos ezután

teljesen nekivadulva ütlegelni kezdte a szerencsétlen fiatalem-

bert és addig ütötte-verte, amíg csak bírta.

Ivanics tele tudóból ordított fájdalomában és segítségért kiabált, de mindez nem használt; a brutális rendőrök jóízűen röhögtek kánálódásán. Hupka egyideig számlálta az ütéseket, azután abbahagyta a számlálást és olvasatlanul mérte tovább a botokat.

Amikor belefáradt a verésbe, átadta a husángot az egyik rendőrnek, aki folytatta a botozást.

nem törődve azzal, hogy Ivanics hátán már véres csatokban lóg a hus. A friss munkaerő szintén addig ütlegelte a delikvenszt, amíg bírta erővel, azután visszaadta a botot Hupkának, aki pihent erővel folytatta a verést. A vadállati rendőrbiztos kijelentette, hogy addig nem hagyja abba a verést, amíg az áldozat a vacsorát ki nem adja. Hogy jóindulatukat bebizonyítsák és hogy meggyorsítsák a kiváncsi folyamatot,

Hupka utasítására szappanos vizet itattak az ottkötött, véres áldozattal.

A szappanos víz hatása csak több mint a századik ütés után jelentkezett; a századista rendőrök ekkor még boldogan csapkodtak néhányat az

A vajdasági pénzügyi szolgálat csődje

Kvalifikáció nélküli új tiz tisztviselő a subotikai pénzügyigazgatóságnál
Nyilatkozat a magyar tisztviselők használhatóságáról

A »Politika« című beogradi lap — mint megírtuk — azzal a konferenciával kapcsolatban, amelyen a vajdasági pénzügyi szolgálat reorganizálását fogják megvitatni, támadást intézett a régi magyar tisztviselők ellen, akiket azzal vádol, hogy nem értenek az ügykezeléshez és nem végzik kötelességüket lelkiismeretesen. A Politika ezért őket teszi felelőssé a vajdasági pénzügyi szolgálat csődjéért és hivatkozva Matics novisadi pénzügyi inspektor régebben hangoztatott kívánságára, a vajdasági pénzügyi szolgálat érdekében azt követeli, hogy bocsássák el a régi magyar tisztviselőket és helyettük szerbeket nevezzenek ki. A beogradi lap állításaival nem is lenne szükséges foglalkozni, a subotikai pénzügyigazgatóság hivatalában mégis utánajártunk annak, hogy mi a tulajdonképpeni oka a vajdasági pénzügyi szolgálat leromlásának és hogyan is áll a valóságban a magyar pénzügyi tisztviselők használhatóságának kérdése?

Nincs megfelelő pótlás az elbocsátott tisztviselők helyébe

Már több ízben írtunk arról, hogy a subotikai pénzügyigazgatóságnál milyen tetemes restanciák gyülemlelenek fel állandóan és mennyi elintézetlen akta hever az egyes referensek íróasztalain. Ez az akadozó ügykezelés idézi elő azután az olyan meglepetéseket, mint amilyen az évek óta felgyülemlett adóhátralékoknak egy összegben való behajtása. Igaz az, hogy a pénzügyi szolgálat nagyon sok kíváncsi valót hagy hátra, de ennek okát egészen másutt lehet megtalálni.

Ennek az ügykezelésnek főoka az, hogy a subotikai pénzügyigazgatóság nagy személyzethiánnyal küzd. Erről is többször szó volt már. A pénzügyigazgatóságnak ismételt feltételei sem jártak eddig eredménnyel. Annak idején a régi ma-

összepszkitott, gemyes és véres sebekre, azután, ugylátszik, végleg elfáradtak és megunták a kínzást, mert leszedték Ivanicsot a kinpadról és féláluit állapotban kidobták az utcára. Az összevert ember valami félreeső zugban órákig hevert eszméletlenül, amikor azután magához tért, nagykinosan hazavánszorgott és még most is súlyos betege Hupka bosszujának.

Hozzá tartozói orvost hívtak Ivanicshoz, akiről az orvosi látlelet megállapította, hogy mindkét lara megduzzadt, tele van olvashatatlanszámú véraláfutásokkal és csikozott foltokkal, amelyek kemény botütésektől erednek. Az orvosi látleletből az is kiténik, hogy

az ütések közül néhány eltévedt és Ivanics fejét érte, amelynek jobboldalán több daganat és véraláfutás található.

Az összevert malommunkás sérülései az orvos megállapítása szerint súlyosak és

három héten túl gyógyulnak.

A kisbajmoki rendőrök önkényes ténykedéséről értesülésünk szerint a rendőrség vezetősége is, amely idáig is a legnagyobb eréllyel igyekezett a hasonló eseteknek elejét venni. A főkapitányságon a legnagyobb felháborodással értesültek Hupka János rendőrbiztos cselekedetéről és kilátásba helyezték, hogy a hatalmával visszaélő közeg ellen a legszigorubb formában eljárást indítanak. Amennyiben a vizsgálat igazolja majd a a sérült vádjait, Hupka ellen a legkönyörtelenebb módon megtorlással élenek.

gyar tisztviselők egyrésze elhagyta állását, a megmaradt magyar tisztviselők nagyrészt pedig az évek folyamán fokozatosan elbocsátották, úgy, hogy ma majdnem teljesen új tisztviselőkar teljesíti a subotikai pénzügyigazgatóságnál szolgálatot és alig van néhány régi magyar tisztviselő hivatalban.

A régi tisztviselők helyébe nagyobb részt minden kvalifikáció nélküli új tisztviselőket neveztek ki, akiknek nincs semmi gyakorlatuk és hiába van a pénzügyigazgatóságnál néhány szakképzett referens és osztályvezető, a kvalifikált tisztviselők hiánya megakasztja az ügymenetet. Emellett még számszerint sem teljes a tisztviselői létszám a subotikai pénzügyigazgatóságnál. Ezzel magyarázható, hogy a most folyó adóketésekről szóló értesítéseket se küldték meg eddig az adófizetőknek, mert a nagy munkával járó adóketéseket nem lehet a kis létszámú tisztviselőkkel idejében elkészíteni.

»A régi magyar tisztviselők a leghasználhatóbbak«

Mindezeket a körülményeket beismerik a subotikai pénzügyigazgatóságon is, ahol a magyar tisztviselők használhatóságáról a következőket mondotta egy magasállású tisztviselő munkatársunknak:

— Bennünket pénzügyi tisztviselőket lepott meg a legjobban a »Politika« indokolatlan támadása. Elsősorban is nem lehet a vajdasági pénzügyi szolgálat csődjéről beszélni és ha vannak is az adminisztrációban hibák, azokért sem lehet bennünket felelőssé tenni. Legkevésbé érheti azonban vád a régi tisztviselőket, akik — bár a subotikai pénzügyigazgatóságnál és tudomásom szerint másutt is egész kis számban vannak csak — lelkiismeretesen és kötelességtudóan végzik feladatukat. A hivatalban különben sem ismerünk politikát, vagy nemzetiségi különb-

segeket a hivatalnokok között, hanem csak az lehet mérvadó, hogy valaki hogyan felel meg kötelességének. E tekintetben pedig a gyakorlat és kipróbált régi tisztviselők a leghasználhatóbbak és a baj okát abban kell keresni, hogy nagyon kevés kvalifikált új tisztviselőt lehet találni és így sok állás néha hónapokig is betöltetlen, végül pedig mégsem kerül megfelelő erő valamely helyre. Az adminisztráció pedig úgy függ össze, mint a láncszemek és ha valahol zavar keletkezik, az az egész vonalon érezhető. Ezért tényleg szükség van a reorganizációra, de olyan irányban, hogy vagy az elbocsátott tisztviselők egy részét kell visszavenni, vagy gondoskodni kell róla, hogy csak kvalifikált új tisztviselőket nevezzenek ki.

Igy szól egy szláv pénzügyigazgatósági főtisztviselő nyilatkozata, amely egyedül is elég ahhoz, hogy a magyar pénzügyi tisztviselők ellen intézett tendenciózus támadás »érvei« halomra dőljenek.

Szükségpénzt bocsátanak ki

a horvátországi ipartelepek
Ideiglenes utalvánnyal fizetik ki a munkásságot

A pénzügyi kormány egyre intenzívebb deflációs politikája folytán a pénzhiány eddig még nem tapasztalt súlyos, — szinte katasztrófális — méreteket öltött. A hitelek megvonása megbénítja az exportot és lehetetlenné tesz minden kereskedelmi és ipari akciót.

Amint Kumanudi Kosztának sikerült a dinár értékét mesterséges intervencióval néhány hét alatt rohamosan feljavítani, éppugy valótunk felfelétörését idézi elő Sztojadinovics jelenlegi pénzügyminiszternek deflációs politikája. A nagy pénzhiány miatt ugyanis az importőrök beszüntették a külföldi bevásárlásokat és a külföldi fizetőeszközök alacsony árfolyamát nem tudják kihasználni, mert nincs pénzügyi devizavásárlásra. Ilyen módon, — a kereslet hiányában, — természetesen mindinkább csökken az idegen valuták értéke és javul a dinár, — aminek gyakorlati hasznát azonban nem látja sem a kereskedelem, sem a fogyasztó közönség. Az importőröknek nincs pénzügyi a bevásárlásra, így az árukészletek az importcikkekben egyre fogynak és az áruhiány természetesen drágulást idéz elő.

A deflációs politikának másik súlyos, árdragító következménye az, hogy az export kereskedelemnek nincs pénze a kivitelre kerülő áruk összevásárlására úgy, hogy az ország kivitelét is súlyos veszély fenyegeti. Az exporthitel-akciónak eddig semmi szemmel látható eredménye sincs és ha sikerül a kereskedőknek mégis kölcsönhöz jutni, annak fejében ma már havi négy százalék kamatot, — egy évre tehát 48 százalékot, — kell fizetni. Ilyen viszonyok mellett természetesen a reális kereskedelemről alig lehet szó.

A kereskedőkön kívül az iparvállalatokat is erősen sújtja a pénzhiány úgy, hogy számos ipartelep a pénzhiány miatt kénytelen üzemet csökkenteni, vagy végleg beszüntetni. A legnagyobb bankok és legnagyobb cégek is pénzhiánnyal küzdenek úgy, hogy több banknak és vállalatnak komoly gondot okoz már alkalmazottaik kifizetése is.

A deflációs politika mellett, — mellyel fokozatosan csaknem teljesen kivonják a pénzt a forgalomból — a kormány más módon is megbénítja a kereskedők, főképpen az iparvállalatok működését. Az állam intézmények ugyanis hónapokon keresztül nem fizetik meg tozásaikat a szállítóknak, a bány-

nak és iparvállalatoknak. A vasútnak nem fizetnek a szénért, aminek következtében mint már megírtuk, — a horvátországi és szlavóniai bányatelepek már két hónap óta nem tudják munkásaikat fizetni és emiatt több bányatelepen a bányászok bezüntették a munkát.

A többi. — főképp horvátországi és vajdasági. — ipartelepek is megakadtak a munkabérek kifizetésében. *A munkásokat emiatt sok helyen elbocsájtják, a termelést csökkentik, vagy pedig 34—45 százalékos kölcsönt vesznek fel, ami az árakat természetesen lényegesen megrágitja.*

A horvátországi nagyobb ipartelepek egy része, — hogy a pénzhány által okozott válságon segítsenek, — újabban *szükségpénzeket*, — saját pénztárukra szóló utalványokat, — hoztak forgalomba és ezekkel az utalványokkal fizetik ki munkásaikat. A gyárosok megállapodtak a helyi kereskedőkkel, hogy ezeket az utalványokat a munkásoktól elfogadják, sőt a kereskedők az egymásközötti adás-vételeknél is felhasználják készpénz helyett. Ez a megoldás azonban csak ideiglenes és helyi jellegű lehet, mert más városokkal való forgalomban, az árucikkek nagyban való beszerzésénél a kereskedők nem tudják a gyári csekket felhasználni. A pénzhányt végeredményében nem enyhíti a csekkforgalom és a túlajtott defláció miatt a jó dinárkurzus ellenére egyre drágul a megélhetés és válságba kerül a S. H. S. királyság egész kereskedelme és ipara.

A halál kocsisa

A palicsi országot halottja

Azok a tanyaiak, akik pénteken reggel a Szegedi-úton a város felé igyekeztek, bizonyára nem is sejtették azt, hogy a szembejövő, Palics felé tartó kocsik egyikén halott ember tartja megmerevedett kezében a ló gyeplőjét. A ló csendesen ügetett hazafelé, a kispalicsi halásházhoz, halott gazdája pedig görcsösen szoritotta kezében a gyeplőt. Csak amikor a kocsi kiért a halásházhoz, akkor vették észre, hogy a kocsi ülő emberben nincs élet.

Az utközből meghalt ember Müller János palicsi lakos, aki a háború alatt Bécsből került Szuboticára, ahol halkezeskedéssel foglalkozott. Pénteken hajnalban kocsiján halat hozott a szuboticiai hetipiakra a halásházról, majd megegyezően visszafordult újabb áruért. Utközben azonban hirtelen rosszul lett és szívroham következtében meghalt. A palicsi halásháznál amint észrevették Müller halálát, értesítették a rendőrséget s a mentőket. A mentők a holttestet beszállították a bajai-uti temető hullaházába.

A vasárnapi ujságirónap

Gyűjtés a nyugdíjalap javára

Megemlékeztünk már arról, hogy a Jugoszláv Ujságírók Egyesülete október 21-én, vasárnap országos ujságirónapot rendez az ujságírók nyugdíjalapja javára. Az ujságirónap előkészítésén serényen dolgozik a szubotici ujságírószekció is, amely ezen a napon igénybe akarja venni a társadalom áldozatkészségét.

A szubotici kávéházakban, éttermekben, mozikban, valamint a villamoskocsikon egy dináros blokkokat fognak a közönség által fizetett összegekhez hozzájárulhasson az ujságírók nyugdíjalapjához, amely az előregedett ujságíróknak, vagy azok özvegyeinek és árváinak akarja súlyos kenyérgondjait enyhíteni. Uccai

gyűjtést nem rendez a szubotici ujságírószekció, azonban a gyárosokhoz, kereskedőkhöz, pénzintézetekhez és földbirtokosokhoz külön is fordul azzal a kéréssel, adjanak az ujságírók nyugdíjalapja javára, nem könyöradományt, hanem ilyenformán törleszszék le annak a sok nagy

szolgálatnak az ellenértékét, amelyet az ország sajtója nekik tesz. A vasárnapi ujságirónap, amelyet az egész országban hasonlóképpen tartanak meg, hihetetlenül a legjobb eredménnyel fog járni és a társadalom minden rétege kiveszi a részét az ujságírók nyugdíjalapjára való adakozásból.

Botrány Markovics volt igazságügyminiszter külpolitikai előadásán

Republikánus és kommunista diákok megakadályozták az előadás befejezését

Beogradból jelentik: Pénteken este az ujságírószindikátus rendezésében az új egyetem nagytermében Markovics Lázár volt igazságügyminiszter előadást tartott a genfi népszövetségi konferenciáról. A terem szüntelenig megtelt mintegy 1200 főnyi közönséggel, amely az előadás első részét, amely a görög-olasz konfliktusról szólt, aránylag nyugodtan hallgatta végig és csak néha zavarta meg közbeszólásával.

Amikor azonban Markovics Lázár az S. H. S. királyság külpolitikájára akart rátérni, főképpen a karzaton levő republikánus és kommunista

diákok közbeszólásokkal annyira megzavarták az előadót, hogy képtelen volt felolvasni a folytatást.

Mint hogy a rendezőségnek nem sikerült a rendet helyreállítani, Markovics Lázár bejelentette, hogy az előadást nyilvánosan nem folytatja és az ujságírók kíséretében átvonult az ujságíróknak a színház épületében levő klubhelyiségébe. A botrányal végződött felolvasáson jelen volt Nincsic külügyminiszter is, aki Markovics előadása után szintén fel akart szólalni, azonban a történetek után természetesen ez is elmaradt.

Egész Németország területén kihirdetik a kivételes állapotot

Poincaré visszautasította Németország közeledését

Hösch párisi német ügyvivő és Poincaré közt lefolyt tárgyalásokról a berlini lapok a következőket írják: A német ügyvivő Poincaré előtt Franciaország és Belgium számára történő szén- és kokszzállítmányok kérdésében kifejtette, hogy Németország ezidő szerint nem tudja ezeket pénzügyileg ellátni. Utalt azokra a rendkívül veszedelmes következményekre, amelyek abból adódnak, ha a szénbányák pénz hiján már néhány nap múlva újból kénytelenek volnának a munkát abbahagyni. Kijelentette végül, hogy a német kormány jónak látja a jóvátételi bizottsággal is összeköttetésbe lépni. A francia miniszterelnök a tárgyalás során kategorikusan elutasította azt a gondolatot, hogy a kormányok kezdjenek tárgyalásokat a megszállott területek munkájának újratevéséről. Számára az 1923. január 11-ike előtti tényleges állapot hiánytalan helyreállítása mérvadó. Számára teljességgel közönyös, hogyan tudja a német kormány a dologi szolgáltatások pénzügyi részét megvalósítani. Abba pedig, hogy a jóvátételi bizottság vitassa meg a németek esetleges javaslatait, mindaddig nem mehet bele, amíg a németek francia felfogás szerint is végkép fel nem hagynak az ellenállással.

A londoni német követ Curzon külügyminiszterénél

A londoni német követ Curzon angol külügyminiszternek jelentést tett a brüsszeli és párisi német ügyvivők megbeszéléseiről. Curzon a német követ bejelentését tudomásul vette.

Egész Németország területére kihirdették a kivételes állapotot

A birodalmi kormány — mint Berlinből jelentik — elhatározta, hogy a forradalmi zavargások miatt a kivételes állapotot az egész birodalom területére kihirdeti. A honvédelmi miniszter elrendelte a szász proletárszázadok feloszlását és a fegyverek lefoglalását.

Általános sztrájk Mannheimban

Mannheimből jelentik: A munkásság javarésze hozzájárult az üzemi

tözeti válasz nélkül maradt ultimátumból nem vonta le a további konzekvenciákat, hanem a berlini hadügyminisztériumból kért további utasításokat. A polgári pártok körében élénk agitáció folyik a szász rezsim ellen. Egyes sajtóközlemények szerint a birodalmi hadügyminiszter elrendelte a szászországi proletárszázadok azonnali feloszlását. A lefegyverzést a szász rendőrség hajtja végre és a Reichswehr csak akkor avatkozna bele, ha a szászok a rendőrségnek ellenszegülnének. A konfliktus alig lesz elkerülhető, mert a munkásság okvetlenül megkísérli a lefegyverzés megállítását.

Házkutatást tartottak

egy bunyevác-sokac-párti képviselő lakásán

Somborból jelentik: Kellemetlen kalandja volt szerdán Pélmonostoron B. Snydk Antal bunyevác-sokac párti képviselőnek, aki a sombori pártszervezet több tagjával agitációs körúton van Baranyában.

Szerdán reggel ugyanis Bosnyák képviselő szállóbeli lakásán megjelent két hatósági közeg, akik kijelentették, hogy felsőbb parancsra házkutatást fognak tartani a képviselő lakásán. Bosnyák tiltakozott az eljárás ellen és megmutatta képviselői igazolványát, mindez azonban keveset használt, mert a hatósági közegek, akik — mint utóbb kiderült a szálló vendéglőjében meglehetősen sok bort fogyasztottak el, ragaszkodtak a házkutatáshoz. Ma dé behatoltak a szállóbeli szobába, ott mindent fejhántak, a képviselő és a kíséretében levő dr. Veszelyowski sombori ügyvéd csomagjait feltúrták és amikor sikerült mindent összevissza dobálniok, elhagyták a szállót.

Bosnyák képviselő immunitása megsértését be fogja jelenteni a parlamentben és elégtételt követel a pélmonostori hatósági közegek jogtalan eljárásáért.

Elhalasztották

a Milkó-könyvtár átvételét

Közgyűlés elé kerül a Milkó-könyvtár ügye?

Pletikoszits András dr. főispán-polgármester — mint annak idején közöltük — október kilencedikén, a belügyminisztérium határozatára való hivatkozással rendeletet adott ki a Milkó-könyvtár átvételére, amelyet a tervek szerint, a városi tanács a most megnyitott városi könyvtárban helyezne el. A rendeletben a főispán kijelölte a könyvtárát átvéendő bizottság tagjait is, azzal az utasítással, hogy a hatalmas könyvtárt november elsejéig kell átszállítani a városi könyvtár helyiségbe.

A könyvtár átvételével megbízott bizottságnak ezen a heten kellett volna a könyvtárat átvenni, azonban csütörtökön váratlanul bizonytalan időre elhalasztották az átvételt. A város az átvétel előtt a közgyűlés elé fogja terjeszteni a könyvtár ügyét, mert a Milkó jubileummal egyidejűleg az a terv merült fel, hogy a város mondjon le a könyvtárral szemben támasztott igényéről, egy érdemes jubiléum író javára. Ebben a kérdésben pedig a közgyűlést illeti meg a döntés joga.

Remélhető, hogy ha a javaslat a közgyűlés elé kerül, a kiszélesített tanács kedvezően fogja eldönteni ezt a kérdést a kitűnő íróra való tekintettel, aki ötven éves írói működésével és egy emberöltő alatt önzetlenül és fáradhatatlanul végzett közéleti munkájával csak díszet és elismerést szerzett szülő városának.

Bajorország szakított Szászországgal

Mint a müncheni »Bayerische Staatszeitung« jelenti, a bajor kormány elhatározta, hogy Szászország követét és ügyvivőjét ezentul nem fogadja. A drezdai bajor követet visszahívták.

Négyszázezer tisztviselőt elbocsájtának

Berlinből jelentik: A német kormány elhatározta, hogy az államháztartásban a legnagyobb takarékosdógot viszi keresztül. Korlátozza a vasúti forgalmat ott, ahol a forgalom nem fizeti ki magát, a vasut és posta-alkalmazottak közül négyszázezer tisztviselőt elbocsájtának. Politikai körökben nagy az aggodalom az elbocsájtások miatt és félnek, hogy a tisztviselő-redukció komoly zavarokat idéz elő. A »Vorwärts« azt írja, hogy a kormány az elbocsájtott tisztviselőket a kommunizmus karjaiba kergeti.

A szász proletár-századok lefegyverzése

Berlinből jelentik: A Szászországgal támadt konfliktus némileg engedett feszültségéből, mert a körzetparancsnok a miniszterelnökhöz in-

Megérkeztek a királyi vendégek

a trónörökös keresztelőjére

Beogradból jelentik: Beograd város tanácsa pénteken felhívással fordult a lakossághoz, hogy a trónörökös megkeresztelésének ünnepe alkalmával lobogózza fel a házakat. A városi tanács elhatározta, hogy a keresztelő napján, vasárnap este hét órakor nagy fáklyásmenetet rendez a városon keresztül. A menetek három csoportban indulnak el a Kalimegdánról és három különböző utvonalon haladva mennek a Szávaig, ahol térene lesz. Az egyes csoportokat a városi tanács tagjai vezetik, a menetben az egyesületek és testületek zászlókkal vesznek részt.

Pénteken délután 3 órakor érkezett meg hajón Beogradba a román királyi család, a román dunai flottilla kíséretében. A koronás vendégek fogadtatására a hajóállomáson megjelent Sándor király, az uralkodó család Beogradban tartózkodó tagjaival, a kormány, a tábornoki és a diplomáciai kar. Az uralkodókat a királyi palotába vezető uton a lakosság lelkes ünneplésben részesítette.

Ugyancsak pénteken érkezett meg Beogradba a Yorki herceg is. Szombaton várják Beogradba Olga görög királyi hercegnőt, a szüleinek kíséretében, akinek esküvőjét hétfőn tartják meg Pál herceggel az udvari kápolnában.

CIRKUSZ

• • •

Alegyjobb közalkalmazottak

(A szubotical rendőrség nyomozási osztálya kibővült: rövidesen rendőrku-tyákat szerződtetnek.)

(Két rendőrkutyajelölt diskurál. Egyelőre még csak egyszerű ebek, az egyik házőrző kuvasz, a másik agár.)

A kuvasz: Engem felszólítottak illetékes helyről, hogy lépjek be a rendőrség kötelékébe. (Henceg.) Egyelőre habozok, nem tudom elfogadjam-e ezt az állást, ugyanis más oldalról is fényes ajánlatokat kaptam....

Az agár: Inkább azt fogadja el, mint a rendőrségi állást. Mit ért maga a rendőrséghez?

A kuvasz: Na hallja attól még rendőrminiszter is lehetek. Különben is kitűnően értek hozzá. Eddig mint házőrző tulajdonképpen rendőri szolgálatokat teljesítettem.

Az agár: Az inkább polgári szolgálat. Amit én végzek az az igazi rendőri munka. Néha órákig kergetek egy vadat, amíg el tudom fogni. Én minden tolvajt elfognék, ha rendőrkutya lennék.

A kuvasz: Akarja hogy beprotezzáljam?

Az agár: Köszönöm szépen, de inkább privátember maradok, mint köztisztviselő. Én mondom magának kutyának való dolog közalkalmazottnak lenni. Így mint magánzó kutya bajom.

A kuvasz: Nézze én nem akarom magát rábeszélni, de mégis csak jobb egy biztos állás, mint naphosszat szaladgálni nyulak után. Gondolja meg, ha maga el tud fogni néhány ismeretlen tettest, a jutalmakból holta napjáig élhet.

Az agár (habozik): Nem nekem való mesterség ez!

A kuvasz: Na és a dicsőség? Az összes lapokban hozni fogják a fényképét. Ez az a Bobby a híres rendőrkutya, aki elfogta Jackot a hasfelmetszőt és Kopinicsot a "dollárkirályt". Gondolja meg milyen dicsőség ez. Én igazán nem va-

gyok irigy kutya, de ha rá gondolkok a maga leendő sikereire, hát elsápadok az irigységtől.

Az agár: Nem tudom a menyasszonyom mit szól hozzá, ha megtudja, hogy felesaptam rőndérnek.

A kuvasz: Na hallja, csak imponálni fog neki. Mégis más az egyenruhában megjelenni a kutyatársadalomban. Nézze ne hagyja, hogy annyit ugassak itt magának. Jöjjön velem most mindjárt jelentkezni.

Az agár: Rendben van. Megyek.

A kuvasz: Én a legmelegebben fogom magát ajánlani.

Az agár: Nem fog velem szegyet vallani. Én minden ismeretlen tettest elfogok.

A kuvasz: Nana! Az sok lesz! Az ilyesmi nem ajánlatos. Budapesten el-

csapták az egyik kollégánkat, mert túlfűtött ambícióból elfogott egy olyan ismeretlen tettest, aki nem is volt ismeretlen. Az elfogásokat csak csinján szabad lebonyolítani.

Az agár: Köszönöm a tanácsait. Ez ugye olyan, mint hogy a nyulat se szabad mindig megfogni. Vannak tilalmi idők.

A kuvasz: Hát kérem most olyan tilalmi időköt élünk. Maga csak ne legyen tulbuzgó.

Az agár: Nagyon köszönöm. Igazán örvendek, hogy rendőrkutyák leszünk. Ezután legalább elmondhatjuk, hogy kis kutya nagy kutya nem ugat hiába....

A kuvasz: Hogy-hogy?

Az agár: Az ugatásért fix fizetést kapunk a városi rendőrségtől.

Stella

Revolver után mérég

Terhelő adatok Carlier kapitány ellen — A boncolás eredménye — Az áldozat öccsének vallomása

Carlier kapitány szeretője volt a svájci kereskedő feleségének

Beogradból jelentik: Carlier kapitány körül a terhelő bizonyítékok hálójába mind szűkebbre szorul és a vizsgáló hatóságok gyanuja most már kizárólag ellene irányul. Most már közvetlen feljelentés is érkezett Carlier ellen: Iselli Ottó, a meggyilkolt Iselli fivére tegnap beadványt intézett a rendőrséghez, amelyben feljelentette Carlier kapitányt öccse meggyilkolása miatt. Iselli Ottó csütörtökön délelőtt érkezett meg Svájcól öccse távirati hívására Beogradba. Az idősebb Iselli-fivért, aki egyébként társa is volt a fiatalabb Isellinek, Zagrebban a vasúti állomáson az ottani svájci konzul várta, aki elsőnek közölte vele, hogy Jean ellen merényletet követtek el. A svájci kereskedő rögtön Beogradba érkezése után engedélyt kért fivére meglátogatására, amit Angyelkovic vizsgálóbíró meg is adott, de azzal a feltétellel, hogy a találkozón ő is jelen lesz. A két fivér találkozása rendkívül megható volt; a sebesült Jean a legvidámabb hangulatban töltötte el egy teljes órát öccse társaságában. Tizenkét óra után néhány perccel szívélyes búcsúval váltak el egymástól a testvérek; a sebesült szoktatamul jól érezte magát. Távozás előtt az ápolónak meghagyták, hogy a betegnek egy teát készítsen.

Hogyan halt meg Iselli Jean?

Az ápoló pár perc múlva, amikor a távozó fivér éppen kilépett a kórház kapuján, már hozta is a betegnek a teát. Amikor azonban belépett a betegszobába, rémes látvány tárult szeme elé: a két-három perccel előbb még vidám és szinte egészségesnek látszó Iselli krétafehérré vált arccal szörnyű haláltusában tetreggett az ágyán. Az ápoló azonnal orvosért rohant, de a két ügyeletes orvos éppen operációval volt elfoglalva, úgy, hogy majdnem negyedóra késéssel érkezettek csak a szobába, azonban már késő volt: az orvosok csak a beállott halált konstatálhatták.

A kórházban a váratlan halálesetre óriási konsternáció keletkezett. A távozó fivért és vizsgálóbírókat már nem tudták utólrni, ezért a rendőrséget értesítették telefonon a haláleset bekövetkezéséről. Iselli kezelőorvosai teljesen értelmetlenül állanak a halálesettel szemben, a melynek közvetlen okára nézve csak kombinációk vannak. A legvalószínűbbnek látszó verzió szerint a sebesült fejében egy sérülés, amelynek falát odáig egy véralvadék eltömte, felpattant és a halált agyvérzés okozhatta. Nagyon gyanus körülmény azonban az, hogy a halott feje egészen megkékült. A halál rej-

télyes körülményeit még misztikusabbá teszik az egész bonyolult históriát, amelyet a pénteken délelőtt megejtett boncolás sem tisztázott. A boncolás szerint ugyanis alapos a gyanu, hogy Iselli halála mérgezés következtében állott be. Pozitív bizonyítékot erre azonban csak a holttest gyomorreszejének kémiai vizsgálata szolgáltat majd.

Dramai szembesítés

Iselli Ottó csak délután fél háromkor — amikor Moszkva-beli lakását elhagyta — egyik újság plakátjáról értesült fivére haláláról. Azonnal a kórházba hajtatott, ahol közölték vele a halál körülményeit. Az ötven éves, erős embert a bizalmas hír teljesen leverte a lábáról, a kórház előcsarnokában összeesett és sokáig kisgyermek módjára zokogott. Amikor kissé magához tért, a vizsgálóbíró átvette Carlier kapitány betegszobájába, aki mint könnyebben sebesült, egy három ágyas szobába van elhelyezve. A kapitánnyal egyébként még délelőtt közölték Iselli Jean halálának hírért, amit alig akart elhinni. Amikor Iselli Ottó belépett a szobába, rendkívül hangosan felkiáltott Carlierra mutatva: — Voici l'assasin! (Íme a gyilkos!)

Pillanatig mereven nézte a kapitányt, azután rárohant az ágyban fekvő sebesülte és torkonragadta. Ha a vizsgálóbíró közbe nem lép, biztosan megfojtja. Iselli Ottó ezután megint sírgörcsöket kapott, majd amikor kissé megnyugodott, újból szemébe mondta a kapitánynak, hogy ő a gyilkos. Ezután kijelentette a vizsgálóbíró előtt, hogy Carlier szeretője volt Iselli Jean feleségének és azért, hogy elvehesse az asszonyt és megkaparintsa a férj tekintélyes vagyonát, tette el láb alól az öccsét. Carlier kapitány az izgalmas szembesítés alatt sem vesztette el szinte félelmetes nyugodtságát és ismét kijelentette, hogy megmarad eddigi vallomásai mellett.

Iselli Ottó később részletes vallomást tett. Ebből kiderült, hogy Carlier és Iselliné között már évek óta szerelmi viszony állott fenn, melyről egész Zürich tudott és beszélt, csak a férj volt — természetesen — vak és süket. Iselli egyébként is erősen befolyása alatt állott a feleségének, akit rendkívül szeretett. Sokszor volt uton és ilyenkor a kapitány ott töltötte az éjszakákat is az asszonytól, amiről a cselédség is tudott.

Vallomása rendkívül terhelő Carlier kapitányra, aki mellett viszont az szól, hogy a revolvért azonban még mindig nem lelték fel.

Ujabb késés!

Csak a tartományi és járási választások után írják ki a községi választásokat a Vajdaságban

Beogradból jelentik: A vajdasági új tartományi beosztás ügyében a jövő hét folyamán döntő fordulat várható. A radikálispartban az utóbbi napokban több ízben voltak tanácskozások ebben a kérdésben és úgy látszik most már bizonyossá vehető, hogy az eredeti kormányrendelet beosztása nem marad meg, hanem a Vajdaság más tartományi beosztást kap. Legtöbb híve Popovic György subotical tanügyi inspektor javaslatának van, amelyet, ha nem is teljes egészében, de főbb vonásaiban valószínűleg a kormány is elfogad majd. A kormány törvényjavaslat alakjában fogja a módosítást a parlament elé terjeszteni, tekintettel arra, hogy az alkotmány értelmében a kormányának az ország tartományi felosztására vonatkozó rendelete csak törvény útján módosítható.

A tartományi beosztás végrehajtását azért is sürgetik több oldalról, hogy így mielőbb megtarthatók legyenek a tartományi választások. Mint beogradi munkatársunk jól informált helyről értesül, a kormánynak az a terve, hogy azokon a területeken, ahol még nem tartották meg a községi választásokat, az önkormányzati választásokat nem a községi választásokkal kezdik, hanem előbb a tartományi, azután a járási és végül — tehát nagy késéssel — a községi választásokat tartanak meg. Ezzel kapcsolatban, valamint azokra a hírekre vonatkozólag, hogy a vajdasági radikális képviselők is intervenáltak a kormánynál a községi választások elhalasztása érdekében, beogradi munkatársunk előtt több vajdasági radikális képviselő határozottan kijelentette, hogy ilyen lépést nem tettek, sőt igyekeznek módot találni a vajdasági községi választások mielőbbi megejtésére és ilyen értelemben már többször közbenjártak a kormánynál.

Rablóbanda

a csatornában

Hajszja a vrsaci rablók után

Versec lakosságát most egy detektívregényekbe illő fantasztikus bűnügyi vizsgálat tartja izgalomban. A legkalandosabb detektívregényekben gyakran olvasható, hogy a titokzatos rablóbandák a nagyvárosok kanálisáiban ütnek tanyát és a föld alatt fejlődik ki izgalmas harc a detektívek és a rablók között.

Ez az eset ismétlődött most meg Versecen — mint onnan jelentik — hacsak nem a fantázia teremtette meg az egész izgalmas históriát. Néhány nappal ezelőtt ugyanis Kempf verseci borbély későn este szennyes vizet öntött az Urbani-utcában húzódo csatornába, ahol hirtelen hangokat hallott és kis tolvajlámpával felszerelt alakokat látott gyorsan továbbosonni. Valamivel később az utca másik végén mások is figyelmesek lettek a csatornában bujkálókra és erről nyomban jelentést tettek a rendőrségnek.

A verseci rendőrség dr. Grötnér Dénes főkapitányhelyettes vezetésével azonnal nagy készítséggel megjelent az Urbani-utcában, leboncsátkozott a kanálisba, ahol azonban nem sikerült a titokzatos bujkálók nyomára akadni. A verseci rendőrség most tovább folytatja a nyomozást, mert az a gyanu, hogy olyanok bujkálnak a csatornában, akiknek valami súlyos bűn terheli a lelkiismeretét. — hacsak az egész fantázia egy ártatlan macskát, vagy részeg embert nem színezett ki a titokzatos rablóbandává.

Harc a szubotici vas-munkásszervezetek közt

Melyik a legális szervezet?

A szubotici szervezett munkások között tudvalevően még a tavasz folyamán éles elvi harcok kezdődtek, amelyek eredményeképpen a munkások egy nagy része kivonta magát a szociáldemokrata szakszervezeti szövetség hatásköre alól és csatlakozott az ugynevezett független munkáspárthoz.

Egyes szakszervezeti csoportok teljes egészükben kiváltak a szövetségből, más szakszervezeteknél viszont az a helyzet következett be, hogy a munkások egy töredéke visszamaradt, a disszidensek pedig egy külön szakszervezeti csoportot alakítottak, amelyet alárendeltek a független munkásszövetségnek. A szubotici vas munkások csoportjával az utóbbi eset történt: a tagok nagyobb része kilépett a szociáldemokrata párt elvi álláspontján álló szervezetből és új szakszervezetet alapított, amelynek vezetői politikailag a független munkáspárhoz tartoznak.

A vasas szakszervezetek közt az ellentétek egyre mélyültek, mert a vezetők — mindkét részről kölcsönösen — igyekeztek a munkásokat a vasas-szervezetbe bevonnani és ezzel egymás pozícióját gyengíteni. Az új, tisztán szakszervezeti harc, amely újabban a vas-munkások között nagy erővel folyik, már ki is került az uccára. A szociáldemokrata vasas szakszervezet vezetője pénteken röpiratot adott ki, amelyben felszólítja a disszidens munkásokat, hogy térjenek vissza a legális szervezetbe, mert ellenkező esetben elvesztik mindazokat a jogokat, amelyeket a szakszervezet úgy hazai, mint nemzetközi vonatkozásban részükre biztosított. A röpirat hangsúlyozza, hogy a világ egyetlen szervezete sem ismeri el szervezett munkásoknak a szubotici vas munkásokat addig, míg járulékaikat a neutráli (kommunista) szervezetbe fizetik.

A zagrebi munkaadók a munkásszervezetek ellen

A szociálpolitikai miniszter zagrebi tanácskozásai

A szlovéniai gazdasági körök reprezentánsaival Ljubljánban tartott konferencia után hasonló eszmecsere folytatott csütörtökön Zagrebban Peles Dusan dr. szociálpolitikai miniszter a zagrebi kereskedőkkel és iparosokkal a munkáskérdésről és munkásbiztosítás reformjáról. A konferencián a zagrebi kereskedelmi és iparkamara vezetője, valamint a kereskedelmi és ipari egyesületek vezetői is részt vettek.

A tanácskozások elején Peles miniszter kijelentette, hogy a konferenciának informatív jellege van, mert meg akarja ismerni a közvetlen tárgyalások panaszait.

Camelutti, az iparkamara alelnöke megindokolta a kamarának a szociálpolitikai minisztériumhoz nemrégiben beterjesztett memorandumában foglalt kívánságait: a munkásbiztosító hivatalok decentralizációját, a biztosítási járulékok revízióját, valamint a munkásbiztosító pénztárakban eddig szokásban volt hivatali eljárás megváltoztatását. Azt a kívánságot fejezte ki, hogy az egész országban egységesítsék a munkásbiztosítási törvényt. Pénzügyileg autonóm központi hivatalok felállítását ajánlja Zagrebban, Beogradban, Noviszadon, Sarajevóban és Splitben. Tulajdonoson magának találja az eddig számított betegséglejlesztő-járulékokat és azoknak a napi fizetés 10—20 százalékára való leszállítását kéri.

Arko kamarai elnök a háztartási cselédeknek és a állalatok igazgatóságának a betegséglejlesztő-kötelezettségükre való felmentését kívánja. Carnalini alelnök ezután az állami munkásbiztosítók felszólítását aján-

lotta, mert ezek a gyakorlatban sehol sem váltak be. Ha azonban mégis fenn akarják tartani, akkor a munkástözsdek költségeit a munkaadók helyetti a munkásokra, vagy az államra hárítsák át.

Bauer Márkó, az iparosok szövetségének elnöke amiatt emelt panaszt, hogy a törvények nem nyújtanak annyi védelmet a munkaadóknak, mint a munkásoknak.

Peles szociálpolitikai miniszter ismertette ezután a ljubljani ankét lefolyását, majd egy felszólalásra kijelentette, hogy az építési kötelezettségről szóló törvény revíziójával foglalkozik a szociálpolitikai minisztérium, mert belátja annak a lehetőséget, hogy a 600.000 dinár évi jövedelemmel bíró személyeket építésre kötelezzék.

Arko iparkamarai elnök ezután az idegen munkások beutazási és tartózkodási engedélyének ügyét tette szóvá. Tiltakozik az ellen, hogy a külföldi munkások beutazási engedé-

lyének és alkalmazásának kérdésében nem a kamara, hanem a munkásszervezetek véleményét hallgatják meg és megnehezítik, hogy az iparvállalatok a külföldről szakmunkásokat hozassanak. Azt kívánja, hogy a munkásszervezeteket, ha működésüket az eddigi módon folytatják és a munkaadók helyzetét megnehezítik, oszlassák fel.

Ferstek kamarai tanácsos azt ajánlotta, hogy a vidéki városokban töröljék el a borbélyműhelyek vasárnapi munkaszünetét, végül pedig kérte, hogy az eddigi lakásbérleti korlátozások helyett engedjék meg a lakások szabad forgalmát.

Peles miniszter ezután köszönetet mondott a panaszok ismertetéséért és kijelentette, hogy a konferencián elhangzott javaslatokat a munkásszervezeteknek tudomására fogja adni és véleményadás végett én a munkásság ellenvéleményének meghallgatása után fog határozni a felmerült kérdésekben.

Finánc hőstett

Puskatussal összeverték egy földbirtokost

Racsmany István kelebiai földbirtokos lakására szerdán délután beállított két pénzügyőr: egy altiszt és egy szemlész, valamint egy orosz egyenruhás határőr. A fináncok kocsit akartak rekvirálni a földbirtokostól és erőlyes hangon kiadták az utasítást Racsmany István feleségének:

— Fogasson azonnal be és adjon részünkre kocsit.

Racsmany né bunyevácul felelt az erőlyes fináncoknak és megmagyarázta nekik, hogy a lovak szántanak és így nem adhat fogatot. A rekviráló társaság erre éktelen dühre lobbant és a legdurvább hangon kezdték szidalmazni az asszonyt, akit többek közt »kutya magyar«-nak neveztek. A lármára előkerült Racsmany István is, aki kijelentette a fináncoknak, hogy ha volna is lova,

akkor sem adná oda, mert nem köteles erre és a finánc urak, akiknek nincs rekvirálási joguk, menjenek gyalog.

Több sem kellett a harci kedvben levő társaságnak. A legválogatottabb szidalmak kíséretében nekiesettek Racsmanyának és puskatussal olyan súlyosan összeverték, hogy bal lapockán, mint bal alkarján, valamint a jobb ülén súlyos sérüléseket szenvedett. Ezután pedig, mint akik jól végezték dolgukat, a fináncok tovább folytatták rekviráló körutjukat.

A súlyosan összevert Racsmany István Szuboticián orvosi látelületet vettetett fel sérüléseiről és ennek alapján feljelentést tett támadói ellen. A hőstett ügyében azonban az eljárás ezideig még nem indult meg a harcias fináncok ellen.

Banktisztviselők betörőbandája

Főtárgyalás a szubotici törvényszéken

Ez év szeptember hó 8-án, amint annak idején megirtuk, két intelligens fiatalembert tetten értek, amikor özvegy Révész Ernőné szubotici lakásán betörést követtek el. A két fiatalember közül csak az egyiket sikerült letartóztatni, a másik megszökött.

A rendőrség személyi adataira vonatkozólag azt mondotta, hogy Siák Józsefnek hívják, huszonhat éves és a zagrebi Horvát Kereskedelmi és Vasúti részvénytársaság hivatalnok.

Ebben a hünygyben pénteken tartották meg a főtárgyalást a szubotici törvényszéken, Paviolics István törvényszéki elnök büntetőtanácsa előtt. A tanács tagjai voltak Ilics Dragomir dr. és Gyorgyevics Jován törvényszéki bírák.

A közbírák Marusics Koszta államügyész, az ügyészség vezetője képviselte. A védelmet Dominisz József dr. látta el.

Fegyveres börtönre vezet be a vizsgálói fogságban levő Siák József vádlottat. A vádirat adatai szerint szeptember 8-án, délután Mayerhoff Adolf szubotici kereskedő Antunovics-uccai lakásába átkulccsal behatolt, ott társával együtt különböző értékes tárgyakat és mintegy hatszáz dinár készpénzt összeszedett, de munkájukban közeledő lépések zaja megzavarhatta őket, mire feszítőszerszámukat hátrahagyva elmenekültek.

Mayerhoffék lakásáról özvegy Révész Ernőné Ajma-uccai lakására mentek és miután meggyőződtek arról, hogy a lakásban nincsen senki, átkulcs segítségével bementek és kezdték összeszedni a könnyen elemelhető értéktárgyakat: aranygyűrűt, ezüst dohányszelencét, több száz dinár készpénzt és 78000 osztrák

koronát. Ez este 6 órakor történt. A lakásban nem tartózkodott senki, a szobaleány, Hajdu Anna negyed hétkor ért haza a lakásba és amint benyitott, a hálszobából két fiatalember jött eléje, akik azt kérdezték tőle:

— Hol a nagysága?

A meglepett szobaleány az első pillanathban látta, hogy betörőkkel van dolga és segítségért kiáltott. A két fiatalember erre a lépcsőházba nyíló ajtón elmenekült és — hogy a szobaleányt az üldözésben akadályozzák — bezárták az ajtó maguk után. A leány azonban egy másik ajtón kijutott és a menekülők után futott. A kapuban érte őket utól és megragadta Siák kabátja szélét, közben folyton segítségért kiáltott. Kiáltásaira az uccán posztoló rendőr megjelent és letartóztatta Siákot, míg társa közben elmenekült.

A keddi főtárgyaláson a vádlott beismeri mind a két betörést és arra a kérdésre, hogy intelligens ember léte mi-ért vetemedett közönséges bűncselekményre, a betörésre azt válaszolta:

— A szociális nyomor vitt rá.

— Mennyi fizetése volt a hivatalában?

— kérdezte erre az elnök.

— Kétezerszáz dinár havi fizetés.

— Ilyen fizetésnél nem lehet nyomorról beszélni. Ennél több fizetést sok magas állású közhivatalnok sem kap.

A vádlott kihallgatása után tanuként és károsultként kihallgatták özvegy Révész Ernőné. Elmondja, mit vittek el tőle. Ez már a második betörés volt, amelyet nála elkövettek.

A perbeszéd után a bíróság a vádlottat egy évi börtönre ítélte, egy havi vizsgálati fogság beszámításával.

HIREK

— Becskerek város vasárnap ünnepeli a trónörökös keresztelődését. Becskerekről jelentik: Becskerek város vasárnap délután díszközgyűlést tart, amelyről üdvözlő táviratot fognak küldeni a királyi párnak a trónörökös keresztelője alkalmából. Este ünnepélyes istentisztelet lesz, majd a katonazenekar és az összes becskerei zenekarok a főtéren játszanak. Utána fátylászmenettel és kilavíttással ünneplik a trónörökös keresztelődését.

— A polgári iskolai tanárok vizsgálója. Becskerekről jelentik: A polgári iskolai tanárok vizsgálója hétfőn vette kezdetét. Csütörtökön voltak a próbatanítások és a vizsgák eredményét péntek délelőtt hirdették ki. Négy vizsgázó közül csak egy tanár ment keresztül, három irlalmasrendi nővér megbukott. A vizsgázó bizottság most felterjesztést intézett a közoktatásügyi minisztériumhoz, amelyben kéri, hogy a rossz eredménnyel végzett tanárok még egyszer vizsgázhassanak. Ezen az utolsó vizsgán aztán azok is levizsgázhatnak, akik hiányos készülségük miatt ezideig még nem jelentkeztek.

— Megnyílt a becskerei gimnázium hatodik és nyolcadik osztálya is. Becskerekről jelentik: A közoktatásügyi minisztériumtól a becskerei gimnázium igazgatóságához rendelet érkezett, amely arról intézkedik, hogy a magyar gimnázium 6 és 8-ik osztályát nyissák meg. A tanítás ezekben az osztályokban már hétfőn reggel kezdetét veszi. A becskerei gimnáziumnak ilyenformán csak a második osztálya nem nyílt meg.

— Új jogtudor. Miladinovics Szlobodán szubotici rendőrfőkapitány helyettes, a szubotici jogi fakultáson sikerrel tette le a jogtudományi vizsgát.

— Előgáták a Novi-Ittebe-i gyilkosság tetteseit. Becskerekről jelentik: A novi-ittebeji csendőrség pénteken letartóztatta Veres Vilmos és Pacsinszki Ferenc begaszentgyörgyi lakatosokat, akiket a Novi-ittebén meggyilkolt Salgó Péter géplakatos megölésével vádolnak. Salgó Pétert — mint már megirtuk — az udvaron álló kutban találták meg holtan, fején és testén súlyos zúzódásokkal, amik vasszerszámtól eredtek. Letartóztatták egyúttal Veres Vilmos édesanyját is, aki Salgónak régi haragosa volt és akit felbujtással gyanúsítanak. A vádlottak egyike sem tudott alibit bizonyítani. A nyomozás tovább folyik.

— Kultúrest Tornios-pusztán. A torniospusztai gazdakör ifjúsága vasárnap nagyszerű kultúrest rendezett, amelynek programjának kuplék, egyfelvonásos vígjátékok, monológok és énekszámok szerepeltek. Az előadást az ifjúsági vegyeskar népdaljai vezették be, utána Puskás Emma szavalta el nagy hatással Gizingerné Csóti Julia lendületes prólóját. Pataki Piroska népdalgyűjteményének nagy sikere volt, úgy-szintén Vörös Simonnak is, aki kuplékat énekelt ügyesen. Zabos Juliska melodramát adott elő Patócs Ferenc hegedűkíséretével. A Piroska című egyfelvonásos darabban Patócs Teruska, Fábrik Matild, Radvány Dezső és Károly, Homolya Lajos játszottak nagy sikerrel. Az est rendezését Gizinger Lajos és felesége végezték nagy hozzáértéssel.

— Tűz az asztalosgyárban. Osi-jekről jelentik: Az alsóvárosban levő Jedan István asztalosgyárban szerdán éjjel ismeretlen okból tűz támadt, mely rohamosan terjedt és csakhamar az egész épületet lángborította. A tűzoltóságnak csak a reggeli órákban sikerült a tüzet eloltani. A kár több, mint 300.000 dinár.

— **Setyerov Szilvko Szuboticán.** Pénteken este Suboticára érkezett dr. **Setyerov Szilvko** demokrata képviselő **Sztojkov** Mózés volt bácsmegyei alispán társaságában. **Setyerov** elmondotta munkatársunknak, hogy választóit felkeresni járt a Bánában. Hosszasabban nyilatkozott az aktuális politikai kérdésekről, főleg a községi választások ügyéről és kifogásolta, hogy sem a németek, sem a bunyevác-sokácpart nem támogatják a demokratákat abban a törekvésükben, hogy a községi választások mielőbbi napirendre tűzését kikényszerítsék. Elmondotta **Setyerov** képviselő, hogy a Vajdaságban legközelebb több vezető állásban levő, nem kormányparti tisztviselő áthelyezése, illetőleg kicserélése várható, különösen a demokrata polgármestereket fogják felváltani természetesen radikális pártállású tisztviselőkkel.

— **Temetés.** Pénteken délután ment végbe **Deutsch Zsigmond**nak, a Kereskedelmi Forgalmi Részvénytársaság vezérgazdátjának temetése Szubotica város társadalmának nagy részvétele mellett. A temetésen megjelentek **Manojlovsz** Vladimir dr. királyi közjegyző, **Purgly** Sándor nyugalmazott főispán, **Piukovics** József volt országgyűlési képviselő. Az elhunyt felett **Gerson** József dr. főrabbi tartott emelkedett szellemű gyászbeszédet. Résztvett a temetésen testületleg az Izraelita Szentegylet és az **Alkotás** szabadkőművespáholy.

— **Versecen sarlach-járvány pusztít.** Versecről jelentik: A városban napok óta sarlach-járvány pusztít. Több súlyos megbetegedés történt. A gimnáziumban a tanítást a járvány idejére beszüntették.

— **Temetés repülőgépen.** Londonból jelentik: Most ment végbe az első légi temetés. **Alexandre Maneyrol** francia repülő holttestét, aki szombaton a lympei repülőtéren lezuhant és szörnyet halt, repülőgépen vitték Franciaországba. Az egyik repülőgépet, amelyre a koporsót helyezték el, az elhalt pilóta barátai és tisztelői számtalan koszorúval és virággal halmozták el. A halottas-repülőgép nyomában husz más repülőgép haladt feketével bevont szárnyakkal és fekete zászlókkal. Mielőtt a repülő halottaskisérőt Croydonból elindult, a holttestet az ottani aerodromban a római katolikus egyház szertartásai szerint ünnepélyesen beszentelték.

— **A gyilkos szemviz.** Novisadról jelentik: **Despot-Szentiván** Predanovic Zsivko földművesnek két éves Vászán nevű fiaiskája az asztalon talált szemorvosságból ivott, amitől a kisgyermek hatórai kislódás után meghalt. A nyomozás megindult, hogy a gondatlanság miatt kít terhel a felelősség.

— **Betörés.** Novisadról jelentik: Pénteken hajnalban ismeretlen tettesek betörték Weisz Danilo csenei gazdálkodó lakására, ahonnan nagymennyiségű ruhaneműt vittek el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Fővármihvatalt a Vajdaságnak.** Becskerekéről jelentik: A verseci kereskedők panasszal fordultak a becskerei kereskedelmi kamarához, hogy a vármihvatalban hatszáznál több elvámolatlan postacsomag hever, mert a vármihvatali tisztviselők nem tudják elvégezni hivatali teendőiket. A kamara most a beogradai fővármihvatalhoz fordult azzal a kéréssel, hogy a Vajdaság részére első osztályú fővármihvatali szervezzenek. Az eddigiek ugyan második osztályú vármihvatalok, amelyek speciális textil-árakat nem vámolhatnak el, csupán postacsomagban érkező árukat. Ez az oka annak, hogy olyan sok áru érkezik a Vajdaságba postacsomagban.

Rablóvilág Szlovéniában

Fegyveres zsilvnyok kifosztottak egy ivankovói gazdálkodót

Szlovéniában a közbiztonsági viszonyok napról-napra rosszabbodnak. Csak nemrégiben irtuk meg, hogy egy szervezett rablóbanda, amely már hónapok óta garázdálkodik Szlovéniában, **Gurja** községben kirabolt egy malomtulajdonost, akitől százezer dinárt vitt el. Most — mint Osijekről jelentik — újabb rablást követtek el a fegyveres haramiák, akik után hiába kutat már jőideje a csendőrség. A Vinkovce melletti **Ivankovo** község egy jó módú polgárát, **Ausländer** rabolták ki szerdán a legvakmerőbb módon. A haramiák, akik ez alkalommal pénzügyőri uniformist viseltek, az esti órákban jelentek meg **Ausländer** házában, ahol éppen pálinkát főztek. Az álpénzügyőrök a pálinkafőzéssel foglalkozó egyik alkalmazottat felszólították, hogy mutassa elő a pálinkafőzési engedélyt. Az alkalmazott kijelentette, hogy az engedély **Ausländer**nél van, aki azonban már lefelejt.

Az udvaron lefolyt beszélgetést

Kóza Jutka a Népkörben. A suboticei község nagy érdeklődéssel tekint a Népkör műkedvelő gárdájának bemutatódására. A bemutatódás folyó hó 27-én és 28-án lesz megtartva a Népkör helyiségében, mely alkalommal, mint már megírtuk, »Kóza Jutka« háromfelvonásos népszínmű kerül bemutatásra.

— **Időjárás.** A budapesti meteorológiai intézet jelentése: Továbbra is derűs idő várható, éjjeli lehüléssel.

— **Elégettek ezerkétszáz csomag játékkártyát.** Novisadról jelentik: A novisadi vámhivatalnál csütörtökön elégettek ezerkétszáz csomag magyar játszókártyát, amit Magyarországól küldtek, de a címzett nem vett át. A kártyaszállítmány értéke körülbelül százhuszezer dinár.

— **Megkezdte működését a suboticei iparos-betegsegélyző.** A suboticei önálló iparos-betegsegélyző szeptember 30-ikán alakult meg. Az előkészítő munkálatok befejezése után az iparos-betegsegélyző október 16-ikán már meg is kezdte működését. Az igazgatósági ülésen főorvosá dr. **Szánó** Gábort, egyesületi orvosokká dr. **Faragó** Gézá és dr. **Andrijevics** Andriát, titkárrá **Vukmanov** S. Fábiant, pénzbeszédővé **Babjanovics** Józsefet választották meg. Az ingyenes orvosi rendelések már megkezdődtek.

— **A szerb nőegylet gyermekelőadása a trónörökös keresztelőjének napján.** A trónörökös keresztelési ünnepe alkalmából a suboticei szerb jótékony nőegylet október 21-én, vasárnap délután 3 órai kezdettel táncmulatsággal egybekötött gyermekelőadást rendez a városi színház termében, a gimnázium és a tanító-nőképző növendékeinek, valamint a tornaegyesületnek a részvételével. Az előadás jövedelmét a szegény gyermekek felségélyezésére fordítják.

Legénykérés. Ezt a kiltűnő énekes vigjátékot játsza vasárnap, 21-én este a Városi színházban a Műpártoló Kör. Főbb szerepeket játszik benne **Pietschné**, **Bujdosóné**, **Berczik Margit**, **Turzay Máttyás**, **Papp István**, **Virág**, **Bujdosó**. Jegyek már kaphatók 10 és 15 dinárért.

Romain Rolland Jean Christophe VII kötet: A ház és VIII. kötet: a barátok. már megjelent és megrendelhető az Athenaeum könyvterjesztő vállalatnál Subotica, Aleksandrova utca 5.

Borgia Lukrétia, a szépséges Liane Haiddal a főszerepben a jövő ideoj legnagyobb szenzációja lesz. Balkan-film.

meghallotta **Ausländer** felesége, kinyitotta az ablakot, hogy megnézze mi történik. Ebben a pillanatban hárman a rablók közül **beugrottak a kinyitott ablakon át a szobába, ahol legyvert sezegetek a megrémült Ausländer és felesége mellé, követelvén tőlük, hogy azt a tízezer dinárt, melyet Ausländer aznap a postaküvatalnál felvett, azonnal adják át nekik.** **Ausländer**, kit közben **puskattal súlyosan bántalmaztak**, kénytelen volt a felszólításnak eleget tenni. A rablóknak azonban időközben megitt az étvágyuk, a pénz után az ékszereket és ruhákat követelték a megrémült házaspártól, akik sehogy sem tudtak segítséget kérni, mert a rablók, akik mintegy nyolcan lehettek — **elálltak minden ajtó és a pálinkafőzésnél dolgozó munkásokat is megkötözték.**

A rablók — miután a házban minden értékes tárgyat összeszedtek — elmenekültek. A csendőrség széleskörű nyomozást indított kézrekerítésükre.

— **A budapesti bankok tiltakoznak a magyar valuta védelme ellen.** Budapestről jelentik: A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben kifejtik, hogy senkinek sincs haszna abból, hogy a Devizaközpont tartja a magyar korona zürichi árfolyamát. A valuta stabilitása ellenére is minden drágult és a valutabeszerezésnél a kereskedelem és ipar a zúfgorgalomra van utalva és az árak a zúfgorgalmi valutaárak után igazodnak. A memorandum szerint a Devizaközpont többet árt Magyarországnak közgazdaságának, mint amennyit használ. **Kállay** pénzügyminiszter kijelentette, hogy a memorandumra szombaton ad választ.

Foto-szalon, Vig, Subotica (Nádor-kávéház fölött) készít fényképeket a legmodernebb és legművészebb kivitelben.

SPORT

A román válogatott csapat átutazott Szuboticán. A román válogatott csapat pénteken este a Simplon-expresszsel Szuboticára érkezett és kétórát ittartózkodás után tovább utazott Beogradba, ahol vasárnap a trónörökös keresztelői ünnepe alkalmával a beogradai válogatott csapattal mérkőzni fog Sándor király vándorseregleg-díjért.

Vasárnapi program. A vasárnapi futballprogram legérdekesebb attrakciójának ígérkezik a **Sand-Sport** bajnoki mérkőzés. Mindkét csapat a legjobb tizenegyet viszi a küzdelembe egyenlő győzelmi kilátásokkal. A **Bácska pálya** némi előnyhöz juttatja ugyan a rajta otthonosan mozgó Sport csapatát, a Sand hívei azonban biznak a csapat kitűnő védelmében, amely kétségkívül nehéz feladat elé állítja a jó formában levő Sport csapatokat. A mérkőzés előtt fél kettőkor az **S. M. T. C.** játszik bajnokit a **Concordiával**, amely mérkőzésnek az előbbi a favoritja.

A Szentai A. C. Szuboticán. Vasárnap délelőtt féltizenegy órakor a Szentai A. C. másodosztályú bajnoki mérkőzést játszik a Suboticei Amatőrrel a Sand pályán. A mérkőzést megelőzőleg az Amatőr 1 b) és a Bácska 1 b) játszik ifjúsági bajnoki mérkőzést.

TŐZSDE

Noviszdai terménytőzsde, október 19. Lanyha irányzat, csekély forgalom. 41 vagon áru kelt el. Buza 350 dinár. Tengeri január-február 227,50 dinár, fuvarlevél ellenében 250 dinár. március-április 262,50 dinár, gömbölyű 6 tengeri 252,50 dinár. Árpa 64-65 kg.-os 260 dinár, szerémi 69-70 kg.-os 290 dinár. Liszt 0-ás 555 dinár, 2-es 500 dinár, 6-os 375 dinár. Zab 535 dinár, szerémi 530 dinár. Korpa jutazsákban 145 dinár.

Beograd, október 19. Zárlat: Páris 5.05-5.04, London 382-381,75, Genf 15.15-15.1250, Newyork 83.35-83.75, Berlin 0.04-0.03, Prága 2.51-2.50, Bécs 0.11775-0.11525, Bukarest 40-39,55, Szófia 82-80.

Zürich, okt. 19. Zárlat: Newyork 558 (557,25), London 25.1250 (25,30), Páris 33,35 (33,50), Milano 25,24 (25,250), Prága 16,6250 (16,60), Budapest 0,0306 egy-negyed (0,03075), Beograd 6,72,50 (6,61,50), Bukarest 2,6050 (2,6150), Szófia 5,53 (5,44), Varsó 0,006 (0,005), Bécs 0,007860 (0,0078 háromnegyed).

Budapest, október 19. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd-Dinár 228-242, Berlin-Márka 0,0003-0,0005, Milano 880-935, Lira 890-995, London-Angol font 88300-92700, Newyork-Dollár 19250-20350, Páris 1175-1241.

Értéktőzsde. A tőzsdén javult a hangulat. A bankok közbeléptek a pénzügyminiszternél az értékpapirbehozatal szabályozásának más alapokra való fektetése céljából. Hetipénzt másfél százalék mellett erősen kínáltak. Tőzsdézárlat: (ezer koronákban): Magyar Hitel 670, Osztrák Hitel 124, Salgó 525, Rima 98, Délvasut 100, Államvasut 560, Kohó 700, Atlantika 61, Ganz-Danubius 5050, Kőszén 2455, Papir 52, Nasici 2150, Szlovénia 76, Földhitelbank 310, Viktória 347, Pesti Magyar Keresk. Bank 1145, Beocsini 1050, Urikányi 1200, Láng 143, Lip-ták 32, Schlick 97, Zabolai 134, Cukoripar 2975, Klotild 100, Temesi szesz 90, Hungária Műtrágya 210, Olasz Bank 41, Angol Magyar Bank 111, Leszámitoló 90, Nova 132, Közuti 20,50, Csáky 48, Izzó 510, Pesti Hazai 3945.

MOZI NAPTÁR

Október 15-től 17-ig:
Szent Mihály (Petrović Svetislav)
Orient film.

Október 18-tól 21-ig:
Essex grófja (Eva M y) Bosna film.

Oktober 18-tól 21-ig:
Légy a kicsi feleségem, nagy kacagató est (Max Linder) Mosinger film.

Október 25-től 28-ig:
Kis csibész (Jackie Coogan) Mosinger film.

Október 25-től 31-ig:
Pálinka (Zola Emil regénye) Bosna film

November 1-től 7-ig:
Ut a boldogság felé (Legjobb Griffith film) Baikan film.

November 5-től 7-ig:
Panin Sergius (Ohnet regénye)
Bosna film.

BÉLYEGGYÜJTŐK!

Cyűjteményüket csak úgy tudják teljesíteni, ha a „BANATIA” körkuldeménybe belépnék. Gazdag választék külföldi bélyegekben. Választék referenciák ellenében.
FEKETE SÁNDOR, DZOMBOLJ.
Kérjen körkuldeményre vonatkozólag prospektus.
7925

„MARIO LA” arckrém a legjobb arcápolás

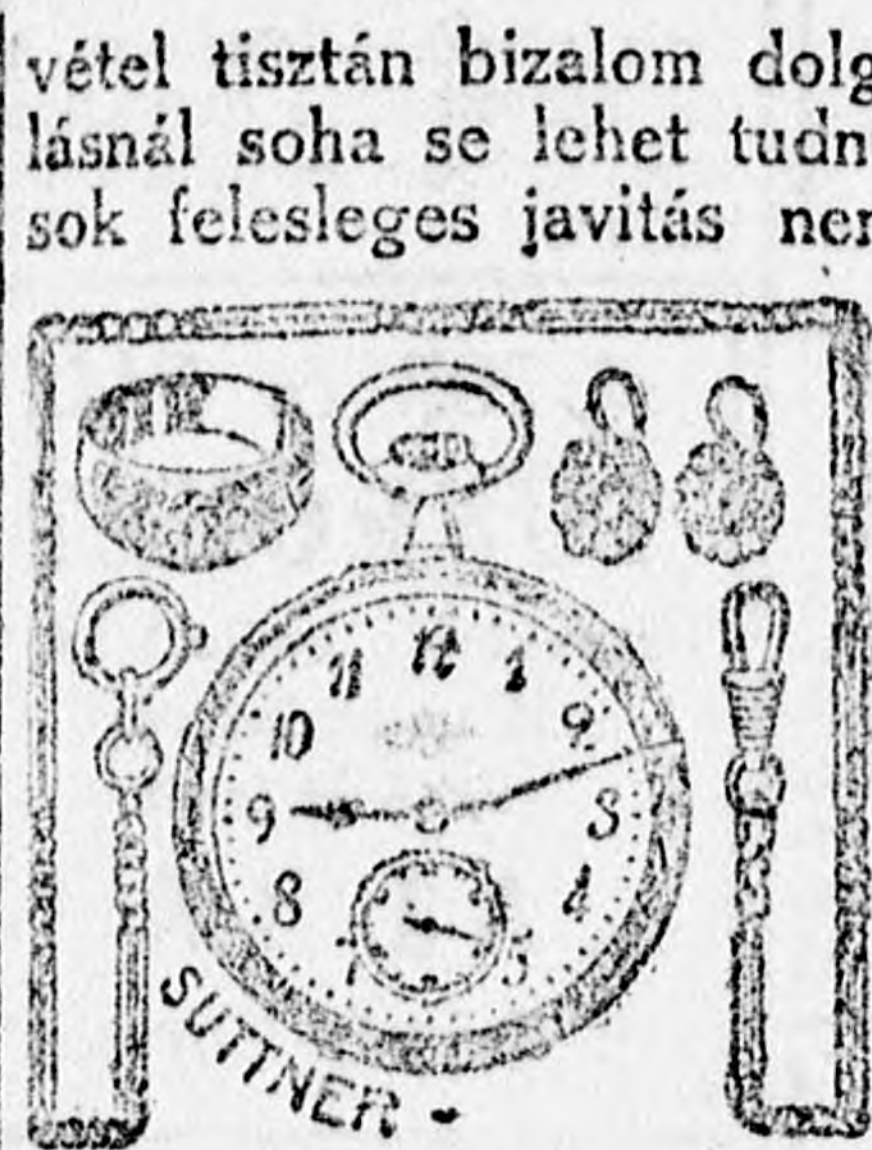
NYILTTÉR.

Az Igazságügyi Miniszterium Kormánybiztosa
Br. 1689.

Hirdetmény.

Az Igazságügyi Miniszterium Kormánybiztosa közhírré teszi, hogy az Igazságügyi Miniszterium szekveszter osztályának f. évi október 8-i 9862. számú rendelete alapján nyilvános árlejtésen kiadatik Vermes Bélának a Szegedi-szőlőkben fekvő 26. kat. hold kiterjedésű birtoka. Az árlejtés napja 1923. október 31. Kikiáltási ár holdankint 1250 dinár. Az árlejtés a fenti napon d. e. 9—12 óra között tartatik meg az Obilić vendéglőben. Közlelbi felvilágosítást a fenti kormánybiztos (Arany Bányás szálloda 20. sz. szoba) nyújt. 7943

AZ ÓRA

vétel tisztán bizalom dolga, mert a vásárlásnál soha se lehet tudni, hogy az árat a sok felesleges javítás nem drágítja-e meg. Csak akkor kerül el a veszteségeket, ha már a vásárlásnál a legteljesebb garancia meg van arra, hogy a legpontosabb szerkezetet kapja. A Suttner cég, mint a saját svájci óragyárak jugoszláviai lerakata, állandóan nagy raktárt tart elsőrendű órákból minden árban. Mindennél jobb az „KO” védjegyű. A svájci gyár szavattal Önnek a szerkezet jóságáért. Kérje a gazdagon illusztrált árjegyzéket. Küldjön 2 dinárt postaportóra a következő címre:

H. SUTTNER LJUBLJANA 976
Slovénija. 8516

Pero Kolić — Komolac

(Dubrovnik mellett) cég palackborai:

**EPIDAUROS
PERLA DUBROVAČKA
KABINET-RIZLING
DALMATINSKI BORDEAUX**

Kaphatók a suboticei raktárból:
Lepedat & Jovanović
cégnél Subotica 7687
Kizárólagos képviselők a Vojvodina területére

Önálló magyar, német, francia levelezőket ezenkívül beszélni angolul, olaszul, görögül, románul és bolgárral, keres nagyobb városban levő vállalatnál vagy részvénytársaságnál levelező és könyvelői állást. — Több külföldi cégnél mint levelezési főnök működött már. — Ajánlatokat a fizetés megjelölésével „ÖNÁLLÓ” jelzőre kér a kiadóba. 7940

PAPRIKA

új termésű, garantált vevőtisztára szegedi, plombált áru, bármilyen mennyiségben már kapható jutányosan 7905
Fuchs i Drug importőröknél Subotica

Asztalos mestereknek azonnal szállíthatok minden mennyiségű külföldi nemes **FURNIERT** ugyancsak blüdfurniert, szombori raktárból **Spitzer Herman Sombor** Raktár: Karagyorgye u. 11. broj 8. — Telefon: 2-19. Lakás: Florianova u. 11. broj 3. — Telefon 2-28. 673

Vásárolunk 1 literes üveget darabonként 5 dinárért minden mennyiségben Mucsy és Társai Paje Kujundžića u. 34. szám. 7791

SZABADOS HENTESNÉL ZSIRT HUST SZALONNÁT olcsóbban szeresheti be mint a piacon. Üzlet: Városházában, zenedével szemben (volt hatóság) huszók.) Tanácsok felvételre. 7159

TÜZIFA

I-a bükkhasáb és tölgyvel kevert bükkhasáb tüzifát vaggontételben és méterben egyelőbb napi árak mellett prompt szállít a **KOVINI BANK R. T.** faosztálya Kovinban, (Bánát.)

Lehetőleg románul tudó **ORVOST KERESÉK** gazdag bánati községbe, ki S. H. S. állampolgár és jogosított S. H. S. területen rendelni. Cím a kiadóban. 7769

GAZDATISZT (INTÉZŐ)

25 évi nagy gyakorlattal bír a gazdaszat minden ágában, állást keres azonnali belépésre, vagy későbbre, esetleg ehhez hasonló állást is betölt. Cím a kiadóhivatalban. 7950

FAKERESKEDŐK

VÁSÁROLJANAK faragott és fűrészelt fát: gerendát, I-a fihtadeszkát, léceket, stafit minden méretben továbbá mindennemű keményfát **BRAČA MILETIĆ, ZAGREB** Hlica 199. — Fiók: CELJE. — Tojásládagyár. 7203

WEITZENFELD és TÁRSA

SUBOTICA Táviratcím: KENDERIPAR. Iroda: VÁROSI BÉRPALOTA. Telep: Szentai put. Telefon: 190. Alapitva: 1902.

Ponyveladás és kölcsönzés. Ajánl: lópokrócsok, tűzoltó- és kerti tömlőket, új lisztet, gabonás, gyapju-, toll-, komló- és szalmazsákot, matrác- és rolettaszöveteket jutából és lenből, továbbá mindennemű hámvásznat stb.

ZSINEGEK, KÖTELEK VAGY HEVEDEREK!

AUSTRO FIAT

4 TONNÁS TEHERAUTÓ

tömör gumikkal jutányos áron eladó. A kocsi jó karban van és üzembn megtekinthető: Gergely Miksa és Társa cégnél Novakanižán.

J. WEISZ

kefeárak gyára, Subotica.

Ajánl: leggyorsabb legolcsóbb napi áron: keféket, szappanokat, szálókat, valamint mindennemű háztartási és fákot. 4530

6163

Saját készítményű kötöttárak

ISKOLARUHÁK

leányok részére.

KÖTÖTT KOSZTÜMÖK

a legdivatosabb kivitelben.

Csikos divatmellény 200 dinárért kapható

NŐIRUHÁK

aj modellek, rendkívül nagy választékban leszállított áron kaphatók:

BECK JENŐ

kötöttáru készítő Subotica, Pašićeva u. 8. (Gőzfürdő mellett)

okt. 18-től
csütörtöktől
okt. 21-ig
vasárnapig

Litka

Nagy kacagó est.

Légy a kicsi feleségem

5 fölvenásban,
Főszerepben: Max Linder.

FOGLALKOZÁS

Intelligentes, deutsches Fräulein wird zu einem kleinem Knaben aufgenommen. Advokat Dr. Wilhelm I., Aleksandrova ulica 4. 7964

Férfi és női munkásokat, lehetőleg a szakmából, felvesz Keményitógyár, Segedinski put, Lelencházal szemben. 7972

Egy fiatal jó munkás borbélysegéd azonnal belépést teljes elátással. Tatár József, Debeljača. 7961

Asztalok figyelmébe!

Kiváló művészek által összeállított elsőrendű

BUTOR MINTALAPOK GYŰJTEMÉNYEI

rendkívül nagy választékban kaphatók:

HEUMANN MÓR

ipari szakérvények. Subotica

Elsőrangú manikűröző, egyúttal fodrász, állást keres. Csak jobb üzletbe. Ajánlatokat Cs. Gizella Zemun, Kralj Petra ulica 10. 7951

Lakást ad, elsőrendű, utcait, belterületen, magános ur takarításért. Csak jobb, gyermektelen, tiszta, rendszeres házaspárok jelentkezzenek délelőtt 10-11 között Senoe (Bem) ulica 17. 7975

Egészséges dajka újszülött gyermek mellé kerestetik. Cim: „SCHMOLKA“ hirdetőirodában Novi-Sad, Futoski put 2. sz. 7976

Gépezs. 20 éven át nagyobb üzemenél szerzett gyakorlattal, összes rendszerű gőzgépekről vizsgázott, állást keres. Ajánlatokat »Géplakatos« jellegre a kiadóba kér. 7921

Kaszirő, pincér és mindenféle szállodai személyzetet a leggyorsabban elhelyez Pincér-ügynökség Subotica, Agina ulica 2. 7945

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkördéséhez válaszbelég melléklendő.

Kombinált, két vagon örökésségű, export- és várnalom, hozzátartozó három lakással és egyéb melléképületekkel, Bánáiban eladó. Felvilágosítás szolgál: Gertig József, Velika-Kikinda. 7868

Homokfutó, Winter-féle olajtengelyei, fekete fényezve, alig használt, olcsón eladó. Senčanski put 11. 7989

Szobabutor eladó. Érdeklődni lehet Wilsonova ulica 22. szám alatt. 7969

Szállodai omnibusz keresek sürgősen megvételre. Gerber Miklós, Velika-Kikinda 954. sz. 7966

Tűzifa, bükkhasából aprított 50 dinár per 100 kgr., bükkhasából 45 dinár 100 kgr. Saját fuvarjaimmal megrendelés után azonnal házhoz szállítom. Jovan Sijačić, Palići ut. Telefon: 839. 7888

Eladó 5 HP Langen- és Volfr benzinnmotor, 8 HP cséplőgarnitúra, 17 éves. Gazdasági gyártmány és egy gépműhelyberendezés, esztergapad, furógép, lakatos- és kovács-szerszám, autogénehégesztő. Dankó Antal, Palić. 7971

Eladó egy 26 éves, 8 HP magánjárós Schuthleworth-készlet teljes felszereléssel. Kollár Simon, Bajmok. 7893

Zongora, fekete, kereszt-húros, jutányos áron eladó. Paje Kujundžića ulica 4, emelet 3. 7854

Smyrnaszőnyeg, kézzel-csomózott, elsőrendű becskereki gyártmány, egyed-árusítója Hoffman Mihály özevegye, Subotica. 7521

Mérleget, 150-500 súlyig, megvételre keresek. Maksim Schlanger, Skotus Vitor ulica 82. 7929

Tűzifa hasámban és aprítva, házhoz szállítva, legjutányosabban beszerezhető Makso Schlanger Szent-György templomai szemből, Skotus Vitor ulica 82. 7354

60 HP Coumpund kondenzátoros stabilgép kazánal együtt eladó, üzemben megtekinthető. Paromlin, Branjin-Vrh. 7932

Zongora, sodronyágybetétek stb. eladó. Cim a kiadóban. 7959

NYOMTATVÁNY-SZÜKSÉGLETÉT mielőtt megrendeli kérjen ajánlatot „Tipografia“ nyomtatványai Novi-Vrh (Bačka) 7963

Egy fiatal Hofherr-cséplő, 52 colos Rabai kazánal, 8 HP, üzemi képes, új szilajazattal sürgősen eladó 45.000 dinárért. Vászits Péter Subotica, Bene Sudarevićeva ulica 49. 7958

RÉVAI ADOLF SUBOTICA

Csárkepiac, (kisköz) Telefon 551.

Fával égetett elsőrendű olcsó építőmész, beremendi kőből égetett darabosmész, beoćini portland cement, száraz vellázott faszén, vagonteleiben és kicsinyben 7003

FASZÉN CSOMAGOLVA IS KAPHATÓ!

KÖZÖ

csütörtöktől
hétfőtől
okt. 21-ig
vasárnapig

ESSEX GROFJA

18-ténelmi dráma 7 fölvenásban.
Főszereplők: Éva May, Magnus Stifter és Huszár Márty.

Jegygyűrűk

és menyasszonyi ajándékok a legolcsóbban kaphatók

ÁDÁM

ékszerésznel Subotica Rudics u'ca 6. Tört aranyt a legűbbet fizetk.

Társasviszony megszüntése miatt eladó egy 30-35 HP szivógáz »Astra« új motor, 10-es Máv cséplővel vagy külön is és egy 35 HP, amerikai, 2 1/2 tonnas automobil tömör gumikkal, minden elfogadható árért. Személyesen tárgyal Koncz Péter, Bačko-Petrovoseo. 7952

MEGHÍVÓ

BLANKETTÁKAT a legjobb keretdíszrel egy vagy többszínű nyomásban nyomdákunk és papírkerekedőinknek - előnyösen szállít és előjegyzést ajánl

BERKOVITS MÁRK GRAFIKAI INTÉZETE KULA, BÁCSCA

Eladó azonnal egy Marschal, 54 colos cséplő, kifogástalan állapotban, 80-90 HP új szivógáz, 150 HP nyersolajmotor, 8-as henger, dupla, kétrétű, szabadon lengő síkszita. Bővebbet Aron Ujhelyi, VI. Madjarska ulica 29. 7870

Eladó két festett, modern hálószoba. Cim: Miladjev könyvkereskedésében, Sombor. 7835

Eladó 25.000 drb kis cserépszka cserépgyártáshoz, 38-40 cm hosszú, 18 cm széles, 2 cm vastagságú. Érdeklődők forduljanak Novákovich Nándor, Horvát-Köcse. 7873

Horgoson, a főtéren, egy jóforgalmu sütő-üzlet teljes berendezéssel, nagy vásárlóközönséggel, első helyen a községben, folyó év december elsejére kiadó, a felszerelés örökáron eladó. Értekezni lehet bármikor a helyszínen személyesen Ábrahám Mihálynál. 7918

BUTOR és FALI TÜKRÖKET

szavatolás mellett készit valamin régi tükröket javit „ALBA“ tükörgyár Novisad

KÜLÖNFÉLE

Arverés. Butorok és mindenféle ingóságok szabad közből elárvereztetnek vasárnap délután két órakor. VII. Milos Obilić ulica 17. 7970

Elcsorélnóm Csanád (Magyarországon) lévő házamat egy SMS községbeli házért. Bővebbet Ostojin Milos, Brsadin-Lipovača (Srijem, Vukovár alatt). 7973

Kézimunkaüzletet nyitottam és feleorneni varrodát. Mindenféle díszsurt előrajzolat vállalom Cecilia Szmojan Agina-ulica 4. szám. 7780

Szódavizet a legkisebb mennyiségben gyárt áron szállit házhoz bárkinék »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532. 6176

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Esernyőáthuzást, modern átalakítást és javitást legolcsóbban készit Stein i Drug, Aleksandrova ulica 11. Timár fényképész mellett, Subotica. 6849

„JOSTI“

ÖRÖKITATÓS

Egy betét legalább 2 évig itat! — Mintát 40 dinár előzetes beküldése ellenében küld a jugoszláviai vezérképvislet:

„VOJVODINA“ SUBOTICA

WILSONOVA ULICA 10.

Sub- és proviziós képviselők Jugoszlávia minden városában kerestetnek.

VILÁGSZABADALOM!

„IRIS“

szobakályhák

olcsók és jók!

Gyárt kályhákat lemezköppennyel és égetett chamotte betéttel minden nagyságban, továbbá füstcsöveket, sütőket, szellőkaszókat, elevátor-serlegeket, szállítócsigákat, anilin-, cukorka- és zsirdobozokat, olaj, benzín, stb. kannákat.

„IRIS“ FÉM- és PLEHÁRU IPAR

Ing. Faith Ferenc Novisad
Lemezkályhák javításán elvállaltatik
Telefon 35

SZÖVET-NAGYKERESKEDEÉS

SAJMIŠTE 55. MARS D. D. SAJMIŠTE 55.

ÜZLETVEZETŐ:
IGNJAT NEUSSER .: ZAGREB

A HATZOVA ULICA MEGHOSSZABBÍTÁSÁBAN